

ما همیشه آماده‌ایم

حبیب‌الله سیاری، رئیس ستاد و معاون هماهنگ‌کننده ارتش با اشاره به جنگ ۱۲ روزه گفت: «ما همیشه آماده‌ایم؛ ضمن اینکه با تجربیاتی که از دفاع مقدس ۱۲ روزه به‌دست آوردیم و درس آموخته‌هایی که داشتیم، اقدامات مؤثری را انجام دادیم، سطح نگهداری را بالا بردیم، مهارت‌ها را ارتقا دادیم و آمادگی را در حوزه‌های مختلف به‌طور پیوسته بالا و بالاتر بردیم.» او ادامه داد: «آمادگی نیروهای مسلح در سطح بسیار بالایی قرار دارد و این موضوع با توجه به انگیزه و روحیه سلحشوری و ایمان راسخ نیروها، همراه با پشتیبانی مستقیم و قدرتمند مردم، به یک واقعیت تردیدناپذیر تبدیل شده است که از این بابت هیچ شک‌ی وجود ندارد.»

پاسخ قاطع و متناسب در صورت تداوم رفتار خصمانه

دبیرخانه شورای دفاع جمهوری اسلامی ایران با انتشار بیانیه‌ای به ادبیات تهدید و اظهارنظرهای مداخله‌جویانه علیه کشور واکنش نشان داد. در بخش ابتدایی این بیانیه آمده است: «دشمنان دیرینه این سرزمین که بارها و به‌صراحت مسئولیت کشتار زنان و کودکان ایرانی را بر عهده گرفته‌اند، با تکرار و تشدید ادبیات تهدید و اظهارنظرهای مداخله‌جویانه و در تعارض آشکار با اصول پذیرفته‌شده حقوق بین‌الملل، رویکردی هدفمند را دنبال می‌کنند که معطوف به تجزیه ایران عزیز و وارد آوردن لطمه به کیان کشور است؛ مسیری که نه صرفاً بیان مواضع سیاسی، بلکه بخشی از یک الگوی فشار و ارباب بوده و نمی‌تواند بی‌پاسخ، بی‌هزینه یا خارج از معادلات میدانی تلقی شود.» در ادامه بیانیه آمده است: «جمهوری اسلامی ایران با تکیه بر انسجام ملی، توان بازدارندگی همه‌جانبه و آمادگی کامل دفاعی، بار دیگر تصریح می‌کند که امنیت، استقلال و تمامیت ارضی کشور، خط قرمز غیرقابل عبور است. هرگونه تعرض به منافع ملی، مداخله در امور داخلی یا اقدام علیه ثبات ایران با واکنشی متناسب، هدفمند و تعیین‌کننده مواجه خواهد شد. در چارچوب دفاع مشروع، جمهوری اسلامی ایران خود را محدود به واکنش پس از اقدام نمی‌داند و نشانه‌های عینی تهدید را بخشی از معادله امنیتی تلقی می‌کند.» در بخش پایانی بیانیه آمده است: «تشدید ادبیات تهدید و مداخله که فراتر از یک موضع‌گیری لفظی است، می‌تواند به‌مثابه رفتاری خصمانه فهم شود؛ مسیری که تداوم آن، پاسخ متناسب، قاطع و تعیین‌کننده‌ای را به‌دنبال خواهد داشت و مسئولیت کامل پیامدها بر عهده طراحان این روند است.»

از قدرت ظاهری دشمن نباید ترسید

احمد وحیدی، جانشین فرمانده کل سپاه در برنامه «یاد یاران» گفت: «از قدرت ظاهری دشمن نباید ترسید زیرا اینها قدرت نیست، قدرتی که بر آن فائق می‌آید، همان حرف امام‌راحل و پیروزی خون بر شمشیر است و دارد اتفاق می‌افتد.» او ادامه داد: «در این شرایط حساس و تاریخ‌ساز مستحکم، متحد و همه دست به هم داده و با رهبر عزیزمان پیمان می‌بندیم و از دولت حمایت می‌کنیم و کار را جلو می‌بریم و این چیزی است که دشمن نمی‌خواهد بنابراین با عملیات شناختی سنگین می‌خواهند ملت را دچار تفرقه و یأس کنند. ما تا شهدا، حاج قاسم و این اراده ملی را داریم چرا باید بترسیم و مأیوس باشیم؟ دنیا و آینده مال ماست.»

دموکراسی یا قدرت نظامی؟

مناظره صادق زیباکلام و بیژن عبدالکریمی درباره رویکرد کلان نظام سیاسی و شرایط کنونی کشور

را به وجود می‌آورد که با توجه به احتمال جنگ باید از نظر نظامی توانمندتر بشویم؛ اما در چنین شرایطی صحبت از دموکراسی بی‌معنا می‌شود. مسئله اصلی این است که موشک برای یک جامعه و ملت رفاه می‌آورد، آرامش می‌آورد، ثبات و امنیت می‌آورد یا توپ و تانک و سلاح هسته‌ای؟ در شرایط فعلی همه می‌گویند چگونه توان نظامی قوی‌تر نداشته باشیم، حتی دنبال تسلیحات هسته‌ای نرویم؟ اتفاقاً در وضعیتی که در آن قرار داریم و اینگونه است که باید به سمت مسلح‌تر شدن برویم، این ناشی از دموکراسی در جامعه ما بوده است. اگر دموکراسی در جامعه ما بود، شاید نیاز به موشک دوربردتر و قوی‌تر نداشتیم؛ چراکه سال‌هاست از جمهوری اسلامی و مسئولان آن یک سوال خیلی ساده پرسیده شده و تا به امروز نیز جوابی به آن داده نشده است؛ مبنی بر اینکه چه کسی به شما رسالت داده است که اسرائیل را نابود کنید؟ اگر دموکراسی جریان داشت، حاکمیت مجبور بود به این سوال پاسخ دهد مبنی بر اینکه چرا وظیفه خودمان می‌دانیم اسرائیل را باید نابود کنیم؟ نقش قانون اساسی الان در چنین فضایی چندان اهمیت ندارد. در وضعیتی که در آن قرار داریم محصول کم‌رنگ بودن دموکراسی است و تمام بلایایی که بر سر کشور ما می‌آید، از گرانی و بیکاری گرفته تا تورم و فساد، نبود دموکراسی است. بنابراین پاسخ من به پرسش مورد بحث مبنی بر اینکه آیا قدرت نظامی سعادت و خوشبختی می‌آورد یا دموکراسی را مصداق آفتاب آمد دلیل آفتاب می‌دانم. وضعیتی که امروز و در دی‌ماه ۱۴۰۴ با آن مواجه هستیم نشان می‌دهد زمانی که دموکراسی کم‌رنگ شود و قدرت نظامی در اولویت حاکمیت قرار گیرد، نتیجه آن چیزی می‌شود که امروز با آن مواجه هستیم.

عبدالکریمی: من از آقای زیباکلام می‌پرسم که در مقام استاد علوم سیاسی آیا می‌پذیرید که مبارزه با تروریست یک ابزار نظری در دست قدرت‌های بزرگ است تا منافع خود را جلو ببرند؟

زیباکلام: خیر، نمی‌پذیرم.

▼ دموکراسی مقدس و خط قرمز جامعه شده است

عبدالکریمی: جای تعجب است که استاد علوم سیاسی نپذیرد مفاهیم مبارزه با تروریسم، صلح‌طلبی، ارزش‌های حقوق بشری یک دیسکوس و ابزار گفتمانی برای قدرت‌های بزرگ است. سوال بعدی من این است که آیا در کشوری که در زیر چکمه‌های قدرت‌های استعماری و صهیونیستی باشد دموکراسی امکان‌پذیر است؟ مثلاً در سودان می‌توانیم دموکراسی داشته باشیم؟ در غزه و سوریه چگونه؟ آیا در شرایطی که از جانب دو قدرت بزرگ اتمی در خطر هستیم، تکیه بر ارزش‌های دموکراتیک مهمترین مسئله جامعه ما است؟ من در طول تاریخ فلسفه هیچ فیلسوف بزرگی را نمی‌شناسم که از دموکراسی دفاع کرده باشد. فقط به عنوان نمونه، سقراط توسط حکومت آریستوکراتیک و جلادهای آن کشته نشد و محکوم به

داشته باشیم، نمونه‌های تاریخی بسیار زیادی وجود دارد که این گزاره را باطل می‌کند. نمی‌توانیم با صرف بر ارزش‌های دموکراتیک، کشور را از آفات، خطرات استراتژیک و مسائل امنیتی در امان نگه داریم. لذا در کنار مشروعیت حاکمیت نیازمند تقویت بنیه نظامی و دفاعی به ضرورت هستیم. اینکه کشور یا حکومتی صرفاً با صندوق‌های رای می‌تواند کشور را حفظ کند بسیار ایده رمانتیک، احساساتی و انتزاعی و دور از واقعیت است که با تجربیات تاریخی ملل انطباق ندارد.

▼ دموکراسی به مثابه دیسکوس سیاسی

وقتی بحث از دموکراسی مطرح است، دو مسئله را باید از هم تفکیک کرد: صحبت بر سر ایده مطلق دموکراسی است یا تکیه بر دموکراسی در شرایط کنونی؟ ممکن است از ارزش‌های دموکراتیک دفاع کنیم اما بگوییم الان که کشور درگیر جنگ با دو قدرت نظامی و اتمی آمریکا و اسرائیل است، تکیه بر دموکراسی و اولویت دانستن آدرس اشتباه دادن به جامعه است؛ جدای از اینکه پایگاه مردمی و مشروعیت مردمی حاکمیت مسئله اساسی است.

در جهان کنونی، مفاهیم و آرمان‌های بزرگ انسانی، مثل دموکراسی و ارزش‌های دموکراتیک، تکیه بر حقوق بشر، مبارزه با تروریسم حتی مبارزه برای صلح به یک دیسکوس سیاسی تبدیل شده است. به این معنا که در واقع حقوق بشر یک چماقی است که قدرت‌های غربی در سر هر کسی که بخوانند پیاده می‌کنند. اگر الان در دانشگاه شاهد نگهبان‌هایی مثلاً به دختری تشر بزنند و در تمام فضا‌های مجازی و رسانه‌های ایران اینترنت‌نشال خواهند گفت که حقوق بشر قربانی شد. اما اگر خاشقچی را در عربستان یا چاقو تکه تکه کنند، آب از آب تکان نمی‌خورد. مبارزه با تروریست را از کسزای نقل خواهیم کرد که خبرنگار از وی می‌پرسد که مردم افغانستان کشته می‌شدند و من به ژنرال آمریکایی در افغانستان گفتم: آیا این تروریست نیست؟ ژنرال گفت: به‌هیچ‌وجه و از او خواستم تروریست را برای من توضیح دهد. گفت: تروریست آنجایی است که منافع آمریکا به خطر بیفتند. مصدق حاصل دولت ملی ما بود، اما به سهولت کودتا می‌شود و معلوم است که ارزش‌های دموکراتیک مسئله قدرت‌های بزرگ غربی نیست. با فروپاشی شوروی آمریکا از یلتسین حمایت می‌کند و مجلس و پارلمان را به توپ می‌بندد. همه حرف من این است که صلح‌پنهانی برای آمریکا است. به ما می‌گویند باید غنی‌سازی را تعلیق کنید، اما اسرائیل که تعلیق نکرده؛ مسئله آمریکا نیست. همه اینها ابزارهایی است برای تضعیف حاکمیت‌های ملی و به زیر سلطه درآوردن همه حاکمیت‌هایی که با منافع غرب سازگار نیستند.

▼ دموکراسی حاکمیت را مجبور به پاسخگویی می‌کند

صادق زیباکلام: این روزها همه ما درگیر این پرسش هستیم که مستقیماً مرتبط به قدرت نظامی است مبنی بر اینکه آیا اسرائیل مجدداً حمله خواهد کرد؟ این پرسش این مسئله

منصوره محمدی
خبرنگار گروه سیاست

در سال‌های اخیر، دموکراسی به یکی از مناقشه‌برانگیزترین مفاهیم در فضای فکری و سیاسی ایران بدل شده است؛ مفهومی که گاه به عنوان راه حل همه بحران‌ها معرفی می‌شود و گاه در تقابل با امنیت، اقتدار و قدرت نظامی قرار می‌گیرد. مناظره «قدرت نظامی یا دموکراسی» که با حضور صادق زیباکلام و بیژن عبدالکریمی، اساتید علوم سیاسی در دانشگاه شاهد برگزار شد، به بررسی جنبه‌هایی از این موضوع در شرایط کنونی ایران پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

▼ پایگاه مردمی هر حاکمیتی منشأ اقتدار و قدرت است

بیژن عبدالکریمی: متأسفانه در کشور ما مباحث بسیار سطحی و مبتذل می‌شود و شرایط ما بسیار پیچیده است. اکنون نوعی ساده‌سازی و تفسیر خطی از مسائل شبکه‌ای در جامعه شکل گرفته است و البته دانشگاهیان، نخبگان و روشنفکران نیز در این امر بی‌تأثیر نبودند. در موضوع دموکراسی دو سطح بحث فلسفی و متافیزیکی در دموکراسی جریان دارد که می‌خواهد روشن کند بهترین روش در حوزه فلسفه سیاسی در شیوه حکومت‌داری چیست. اما گاه از دموکراسی به عنوان یک مسئله سیاسی اینجا و اکنون ایران صحبت می‌کنیم. البته سطح بحث فلسفی و بحث سیاسی بی‌تردید با همدیگر مرتبط هستند، اما نباید این دورا یکی در نظر گرفت. ممکن است فیلسوفی با دموکراسی میانه‌ای نداشته باشد، اما مخالفت با دموکراسی در عرصه فلسفه سیاسی به این معنا نیست که در شرایط کنونی ما باید به دموکراسی بی‌توجه باشیم و یا دفاع از دموکراسی ضرورتاً به این معنا نیست که الان مهمترین مسئله ما در سال ۱۴۰۴ مسئله دموکراسی است.

در دل عنوان این جلسه که «قدرت نظامی یا دموکراسی» است، یک نوع رابطه انفضالی بین قدرت نظامی و دموکراسی ایجاد شده است. گویی یا باید به قدرت نظامی توجه کنیم، یا باید به ارزش‌های دموکراتیک توجه داشته باشیم اما در واقع چنین تعارضی وجود ندارد. در پس این بحث نکته مهمی وجود دارد و آن این است که پایگاه مردمی هر حاکمیتی منشأ اقتدار و قدرت است. غیر از اینکه منشأ مشروعیت هم هست و این کاملاً قابل قبول است که اگر حاکمیتی مشروعیت نداشته باشد، از داخل نمی‌تواند پایگاهی برای اقتدار خود داشته باشد و در نتیجه یا باید به قدرت‌های بیگانه تکیه کند و یا به قدرت زور و اسلحه تکیه کند؛ هر چند که اسلحه همواره پایدار نیست. اگر مراد این باشد که صرفاً

با تکیه بر دموکراسی و کاربرد شیوه‌های دموکراتیک و تکیه بر ارزش‌های دموکراتیک می‌توانیم همه مشکلات را حل کنیم و در جهان هابزی و ماکیاولیستی کنونی می‌توانیم استقلال

بیژن عبدالکریمی:
صلح بهانه‌ای برای
آمریکا است. به
ما می‌گویند باید
غنی‌سازی را تعلیق
کنید، اما اسرائیل
که تعلیق نکرده؛
مسئله آمریکا نیست.
همه اینها ابزارهایی
است برای تضعیف
حاکمیت‌های ملی و
به زیر سلطه درآوردن
همه حاکمیت‌هایی که
با منافع غرب سازگار
نیستند